

גיליון מס. 2932 * כז סיוון תשפ"ו * 12 ביוני 2026
כפר הנשיא * עלון פנימי

עורכת: דורית צחור dorittb1963@gmail.com

על הסֶדֶךְ / הפינה של דודו

ביקרה בתערוכה

אורית פראג מקיבוץ דפנה ביקרה בתערוכה שלי בגלריה מחניים והיא כותבת: "התערוכה של דודו פלמה בגלריה במחניים מפלחת את הלב והקרביים ומובילה את המבקרים אל תוך שדה שאיננו מעיזים לפסוע בו. השדה שבין החיים ובין אימת ספיותם. אבל דודו, בפתיחות יוצאת הדופן שבו ובאומץ שהוא פוסע עימו כל חייו מזמין אותנו להיות שם איתו. אלו מרחבי הגבול המוסריים, האנושיים, והפסיעות הן על קצות ההגדרות, ההופכות כל גדר וכל כאב לחלל של התבוננות".

(התערוכה פתוחה עד ה-20.6 ימים ב' ד' ו' ושבת מ 10:00-13:00) ותעלה גם בלב הקיבוץ

שבוע הספר // שירה כעדות, ציור כזעקה. ספר חדש לדודו פלמה מכפר הנשיא (כתב את הביקורת יוסי עבאדי. הביקורת התפרסמה ב"זמן קיבוץ")

ספרו החדש של המשורר, הצייר והאומן דודו פלמה, חבר קיבוץ כפר הנשיא, "צערם של מינים נכחדים", הוא מן הספרים שאינם מבקשים רק להיקרא – אלא להיחוות.

לצד שיריו משובצים גם ציורים יפהפיים בעמודי הספר, היוצרים יחד מכלול אומנותי אחד – מפגש טעון בין מילה לצבע, בין עדות אישית לזעקה קולקטיבית, בין יופי אסתטי לבין כאב שאינו נותן מנוח.

כבר בשיר הפותח, "בשבת בבוקר", מתייצב הקורא מול רגע מכונן, כמעט אפוקליפטי, המזוהה בבירור עם אירועי 7 באוקטובר 2023. פלמה אינו מתאר את הזוועה באופן ישיר, אלא בוחר בשפה של היעדר ושיתוק:

"צפור לא צייץ – עוף לא פרח, / שור געה – אופניים לא עפו"

העולם חדל מתנועתו הטבעית, חוקיו מתערערים, והדממה עצמה נעשית מאיימת. דווקא מתוך ההשהיה הזאת פורצת האימה:
"המייה אפלה ומטונפת – שזחלה לאט ועלתה מן התהום."

זהו רגע שבו המציאות אינה רק מתפרקת – היא מתעוותת. הנפש, ולא הטבע, היא זו שנחרדת. בכך מצביע פלמה על תזוזה עמוקה: האסון אינו רק חיצוני, אלא חודר פנימה, משנה את מבנה החוויה האנושית.

רן יגיל, עורך הוצאת עמדה, מציין בגב הספר כי השירים והציורים "מייצרים תמונת מצב", ואכן, זוהי אולי מעלתו המרכזית של הספר. לא מדובר באוסף שירים בלבד, אלא במרחב יצירתי שלם, שבו הטקסטים והדימויים החזותיים פועלים יחד.

הציורים אינם אילוסטרציה לשירים, אלא המשך שלהם באמצעים אחרים: הם מרחיבים את התחושה, מעמיקים את הסדק, ולעיתים אף סותרים או מערערים את המילה הכתובה.

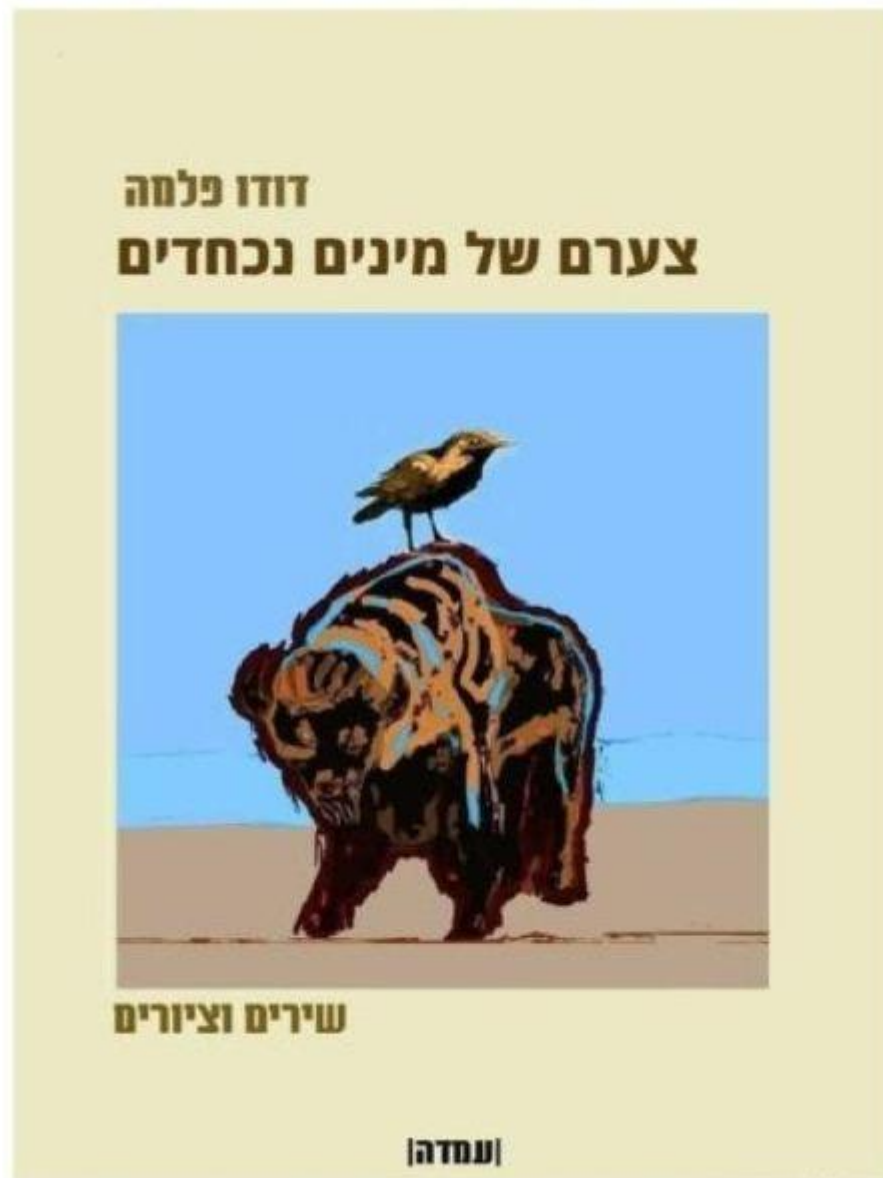
מחאה קיומית

הספר נושא בתוכו מחאה – אך אין זו מחאה סיסמתית או ישירה. זוהי מחאה קיומית, כמעט אילמת, הנובעת מהפער שבין העולם כפי שהיה לבין העולם כפי שנחוה כעת. פלמה אינו מטיף, הוא מציג. אינו מסביר, הוא מניח תמונות, קטעי מציאות, שברי תחושות – ומותיר את הקורא להתמודד עם המשמעות.

בהשוואה לספריו הקודמים, נדמה כי כאן המחאה מתחדדת ומתעצמת. אם בעבר הייתה נוכחת כרובד נוסף, הרי שכאן היא נוכחת ככוח מרכזי, כמעט בלתי נמנע. אך דווקא בתוך הכאב, מתקיימת גם "חגיגה לעיניים", כפי שמציין יגיל – חגיגה מורכבת, טעונה, שאינה מבטלת את הצער אלא מתקיימת לצידו.

הכותרת, "צערם של מינים נכחדים", מהדהדת לאורך הספר כולו. אין מדובר רק במינים ביולוגיים, אלא גם במצבים אנושיים, בתמימות שאבדה, בשגרה שנכחדה באחת. זהו ספר על הכחדה – אך גם על עדות, על ניסיון לשמר, לתעד, לא לשכוח.

דודו פלמה מצליח ליצור כאן יצירה רב-שכבתית, שבה השירה והאומנות החזותית מתלכדות לכדי קול אחד – קול אישי מאוד, אך גם קולו של זמן. זהו ספר שאינו מציע נחמה קלה, אך מעניק לקורא משהו אחר: אפשרות להביט, להרגיש, ולהיות נוכח בתוך מציאות שאינה מובנת מאליה עוד.

פינת הקריקטורה השבועית: אבא תרחם

שבת שלום

מצל טוב ושפצ ברכות

בת נוצרה לשרון אוילי ואיתמר בראל
אחות לאילון
אנו מאחלים לכל המשפחה המורחבת
שתצדלו אותה

באשר, הנאה, נחת והרבה אהבה

לונדון חכתה לנו...

לפני כמה ימים חזרנו מגיחה קצרה לאנגליה. הטור הזה הוא ראשית הסיפור על חוויותינו בלונדון, כפי שחוויתה אותן חדוה, בתנו. חשבת שדאי לפתוח עם החוויות של הבנות והנכדים, ובשבוע הבא נספר על חוויותינו ועל מה שאני למדתי בנסיעה הזאת. אז נפתח בדבריה של חדוה:

להורים שלי יש מסורת, לקחת את הנכדים בגיל בר מצווה ללונדון לשמוע את סיפור חייו של אבא שלי (סבא שלהם) בילדותו. ומכיוון שאבא שלי כבר לא כל כך צעיר (92) החלטנו שעם שלושת הנכדים הצעירים בני 7-9, לא נחכה עד לגיל בר מצווה ונקדים את הנסיעה. וכך יצאנו ללונדון סבא וסבתא, שתי אחיות (תאומות) ושלושה נכדים (בני דודים) למסע שורשים מרתק ומרגש למקום בו הוא גדל.

היינו בבית שבו הוא נולד ושממנו הוא פונה בראשית מלחמת העולם השנייה, עם חצי מיליון ילדי לונדון שפוננו מבתיהם בלי הוריהם לתקופה של חצי שנה. וכשהוא חזר אליו, רק אז התחיל הבליוץ, ואז התחילו ההפצצות על לונדון, ובשעה שהם בהו במקלט (בור באדמה) הבית נהרס.

היינו גם בבית שאליו עברה המשפחה אחרי המלחמה, שם הוא גדל כנער. ועל יד הבית תחנת האוטובוס שבה נודע לו על תנועת הבונים ושבזכותה הוא עלה ארצה, ובזכותה אנחנו קיימים... ואבא שלי מסביר, וזוכר הכל לפרטי פרטים, ואנחנו הולכים מרחקים ארוכים בחום הגדול והוא לא מתלונן ולא מתעייף, גם כשאנחנו מתעייפים. הוא מכוון אותנו ב-UNDERGROUND, עושה לילדים היכרות עם הקו השחור THE NORTHERN LINE ומלמד את הילדים לקרוא את השלטים.

הוא הולך אתנו אלפי מטרים ביום ולא מתלונן לרגע, רק מתרגש שאנחנו אתו. גם אמא שמלווה אותנו בכל המסע, מלמדת את הילדים את חכמת החיים שלה.

באמצע הטיול נקלענו לצעדה של המון אוהדי ארסנל, שמילאו את רחבי לונדון באלפים, יום למחרת ההפסד האכזרי שלהם במשחק גמר אליפות אירופה, וחסמו את כל דרך אפשרית לצאת מן האזור, מה שגרם לשינויי בתכנית ולקצת לחץ של הילדים, אבל גם על זה התגברנו.

ובאשר למצב הבטחוני, הגענו בחששות גדולים, בעיקר כי הילדים אינם מדברים אנגלית, לשמחתנו החששות התבדו, דיברנו חופשי בכל מקום גם ברכבת התחתית. רוב האנשים בכלל לא זיהו את השפה שאנחנו מדברים מבין כל בליל השפות שיש בלונדון. ומי ששאל מאין אנחנו, לרגע חששנו, אבל בסוף אמרנו שאנחנו מישראל, והתגובות היו מאד חיוביות. היו ביניהם איראנים ששונאים את המשטר, ואחד היה מאפגניסטן וסיפר שהחברה שלו מישראל, ואחד, שחור מדרום אפריקה, אפילו שר אתנו את התקווה כשחיכינו יחד לאוטובוס.

עד כאן תיאורה של חדוה. מי שמעוניין לראות את הסרטון בו אני והדרום אפריקאי (עם צלב גדול על החזה) שרים ביחד את התקווה, מוזמן לפנות אלי, ואשלח לו בשמחה...

המשך יבוא בשבוע הבא

שבת שקטה ושלווה

תמר וולפין

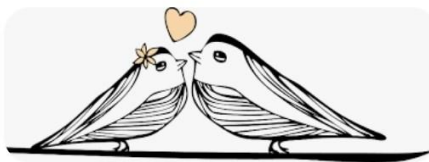

מזל טוב

לאלינועה ודובי בר דוד
לרגל נישואי הבן

לפייד ובח"ל יעל

ברכות חמות
לכל המשפחה

מזל טוב לרגל יום חתונתכם

בריאות אושר אהבה

פִּינַת הַהֶנְצָחָה / דוֹד אֵלֶּמֶן

מיכאל כהן ז"ל - (29/7/2000 - 1/4/1922)

מיכאל כהן נולד בגלאזגו. במלחמה שרת כקצין בצי הבריטי.
לאחר המלחמה עבד בסוכנות באנגליה.
את ההכשרה עשה בחוות "גורזי-ליז", וב 1948 הגיע לכפר הנשיא.
הוא עבר תפקידים רבים: מזכיר הקיבוץ, שליחות בדרום אפריקה, מנכ"ל מפעל
הבונים לאחר תפקידים רבים במפעל, ועוד
חובב מוסיקה כולל הלחנת שירים רבים.
בקיצור - מוותיקי ומייסדי הקיבוץ שלא במהרה ישכח!

<https://khbbm1.wixsite.com/2000-07>

הביא דוד אלמן - פניות כלשהם הפנו אלי - רק לא בטלפון (בעיית שמיעה)

שיר

השיר נכתב והולחן על ידי שיר דוד גדסי ודולב רם, שגם הפיקו אותו מוזיקלית. השיר מבטא תחושת בדידות וחוסר ודאות של הדובר, אשר חש כי העולם סביבו מתהפך והוא נמצא בסכנה. עם זאת, הוא מוצא נחמה באמונה בתמיכה מאנשיו הקרובים מרחוק. הוא חש קשר עמוק לתפילות, שמחזקות אותו ברגעי הקושי ונותנות לו אומץ להתמודד עם המציאות. בחלקו השני של השיר, הדובר מדבר על תחושת השלמות הפנימית שהשיג, כשהוא מבטיח לאהובתו שלא תישאר לבד. הוא מתחייב לאמונה באלוהים, שתוביל אותם להצלחה, ומסיים בתחושת ריפוי שנובעת מהאהבה והתמיכה מרחוק, המשאירה אותו מחובר ומוגן.

אני חוזר

מילים ולחן: דולב רם ושיר דוד גדסי

את יודעת אני לבד עכשיו
וכל העולם מתהפך לי בבטן
את יודעת פה מסוכן עכשיו
רק רוצה להאמין שבסוף יהיה בסדר

ואת שומעת
מרפאה לבי מרחוק
ואת יודעת
לאהוב

אני חוזר אלייך
התפילות שלך קוראות לי לבוא
ראיתי אש בעיניים
ותמונות שלא נותנות לי לחזור לבד לבד
אני לא מפחד עכשיו

את יודעת אני שלם עכשיו
וכל המילים נכתבו כבר בספר
אני מבטיח לך את לא תהיי לבד
עכשיו בשם השם נעשה ונצליח

ואת שומעת
מרפאה לבי מרחוק
ואת יודעת
לאהוב

אני מתנצלת בפני חוגגי יום ההולדת של השבוע שעבר. פרסמתי בטעות רשימה של שבוע קודם. סליחה.

רז מאור	13.6	קטיה שיינגזיכט	5.6
זואי נידם		תמר המאירי	6.6
אליה צוקר	14.6	עמק יצחקי	
יוגב בר אילן		גלית אלאני	
תמר מאור		אורי שפרונג	
ניקולס רז	15.6	נבו דוידסקו	
דריה הלל שוורץ		אורי שמואלי	7.6
רחלי פוקס	16.6	ירדן איילון	
מרים מעין		גבריאל איילון	9.6
אריאל אזולאי		רזי וגנר	
זואי שולץ	17.6	מאיה פורטנוי	
גבי אורן	18.6	נורית אדלר	10.6
שוני ואלך		אלכסנדרה איילון	
עדי וולפסון		אמיתי נידם	11.6
		יונתן לניאדו	

סיפור לשבת

אבא... אם אספר לך משהו, אתה מבטיח שלא תכעס עליי?
הוא לא שאל את זה כמו ילד שרוצה להתחמק מעונש. הוא שאל כמו ילד שכבר שמע יותר מדי מילים קשות בשביל הלב הקטן שלו.

אבא שלו ישב ליד שולחן המטבח, עם כוס קפה שכבר התקררה. הוא הרים את העיניים וראה מיד שמשהו קרה. הילד עמד בפתח, התיק עדיין על הגב, הפנים שלו עייפות, והעיניים מבריקות מדמעות שהוא כנראה ניסה לעצור כל הדרך הביתה.

בוא אליי, מתוק שלי. ספר לי.

קודם תבטיח.

אני מבטיח. אני לא אכעס.

הילד התקרב לאט, כאילו כל צעד דורש ממנו אומץ.
היום בכיתי בכיתה. מול כולם.

אבא שלו לא נבהל. הוא לא הרים קול. הוא לא שאל למה עשית את זה, ולא אמר "זה לא מתאים". הוא רק הזיז את הכיסא לידו.
שב לידי. מה קרה שם?

הילד התיישב, הוריד את התיק, ושיחק עם הרצועה שלו בין האצבעות.
המורה אמר שהשיעורים שלי לא נכונים. כולם שמעו. ואני באמת חשבת ששעשיתי הכול טוב. אתמול אמא ירעה איתי, בדקנו יחד... הייתי בטוח שזה בסדר.

הוא בלע רוק.
ואז פתאום לא הצלחתי לעצור. הדמעות פשוט יצאו.

ואתה חושב שבגלל זה אני צריך לכעוס?

הילד משך בכתפיים.

ילדים אמרו שרק חלשים בוכים. שהם לא היו בוכים בגלל דבר כזה. שהם לא תינוקות.

אבא שלו שתק לרגע. הוא הסתכל על הילד שלו וחשב כמה מוקדם העולם מנסה ללמד ילדים להתבייש בלב שלהם.

ואז הוא אמר בשקט:

תקשיב לי טוב, בן שלי. יש שני דברים שאני רוצה שתזכור, לא רק היום, אלא גם כשתגדל.

הילד הרים אליו מבט.

הדבר הראשון: אני גאה בך.

גאה בי? אבל בכיתי...

כן. ואני גאה בך גם בגלל זה.

הילד נראה מבולבל.

אבא שלו הניח יד על גבו ואמר:

דמעות הן לא סימן לחולשה. לפעמים הן סימן לזה שהלב שלך לא הפך לאבן. סימן שאכפת לך. שניסית. שנפגעת כי משהו היה חשוב לך. וזה לא דבר שצריך להתבייש בו.

הילד הקשיב בשקט.

יש אנשים שיגידו לך שצריך תמיד להיות חזק. לא לבכות. לא להראות כאב. לא להתרגש. אבל הרבה פעמים האנשים האלה פשוט למדו להחביא את מה שהם מרגישים. זה לא אומר שאין להם דמעות. זה רק אומר שהם פוחדים שמישהו יראה אותן.

אבא עצר לרגע, ואז הוסיף:

אתה לא פחדת. כאב לך, והלב שלך דיבר דרך הדמעות. לפעמים הגוף יודע להגיד אמת לפני שהפה מצליח למצוא מילים.

הילד לחש:

אז זה לא רע?

לא אהוב שלי. זה אנושי. ולפעמים דווקא דמעה קטנה מרפאה מקום שאף אחד לא רואה.

הילד שתק, אבל הכתפיים שלו התרככו מעט.
ומה הדבר השני?

אבא חיך אליו בעדינות.

הדבר השני הוא שטעות לא הופכת אותך לפחות טוב.

אבל אם טעיתי בשיעורים...

אז טעית. וזה קורה. גם אני טועה. גם אמא טועה. גם אנשים מבוגרים, חכמים ומנוסים טועים. אין אדם שלא טועה. השאלה היא לא אם תטעה בחיים. השאלה היא מה תעשה אחרי זה.

הוא לקח את המחברת שהילד הוציא מהתיק והניח אותה על השולחן, בלי לפתוח אותה מיד. אנחנו נבדוק שוב. נבין איפה הייתה הטעות. נלמד מזה. וזה הכול. שיעורי בית אפשר לתקן. אבל ילד שמלמדים אותו להתבייש ברגשות שלו - את זה הרבה יותר קשה לרפא.

הילד הסתכל עליו בעיניים לחות.
אז אתה לא מאוכזב ממני?

אבא התקרב אליו ואמר בלי היסוס:
לא. אני לא מאוכזב. להפך. אני שמח שיש לי בן שמרגיש. בן שמנסה. בן שלא נותן לעולם ללמד אותו שהלב שלו הוא בעיה.

הוא חיבק אותו חזק, כמו שמחבקים ילד שצריך לדעת שיש לו מקום בטוח בעולם.
אני אוהב אותך כשאתה מצליח, ואני אוהב אותך כשאתה טועה. אני אוהב אותך כשאתה צוחק, ואני אוהב אותך כשאתה בוכה. אתה לא צריך להוכיח לי שאתה חזק כדי שאהיה גאה בך.

הילד נשען עליו, והפעם הדמעות שירדו לו היו אחרות. לא דמעות של בושה. דמעות של הקלה.

אבא לחש לו מעל הראש:
תמשיך ללכת קדימה, בן שלי. אל תוריד את הראש בגלל אנשים שלא מבינים רגישות. הכוח האמיתי לא נמצא במי שמסתיר הכול. הוא נמצא במי שנשאר אדם, גם כשהלב כואב.

ובאותו ערב, הילד למד שיעור שאף מחברת לא יכולה ללמד: אפשר לטעות ועדיין להיות אהוב. אפשר לבכות ועדיין להיות חזק. ואולי דווקא ילד שמרגיש כל כך עמוק - הוא זה שיגדל להיות אדם טוב באמת.

ומה אתם הייתם אומרים לילד שחזר הביתה מתבייש בדמעות שלו?

